

Epinfo

Epidemiológiai Információs Hetilap

[A 2001. évi nosocomialis járványok](#)

[Tájékoztatás szakmai rendezvényről](#)

[Fertőző betegségek adatai](#)

[Impresszum](#)

HAZAI INFORMÁCIÓ

A 2001. ÉVI NOSOCOMIALIS JÁRVÁNYOK ÉRTÉKELÉSE

2001-ben 60 fekvőbeteg intézményben történt nosocomialis járványról érkezett bejelentés a „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ Kórházi járványügyi osztályára. A 2001-ben jelentett járványok száma duplája volt a 2000. évnek (29 nosocomialis járvány). A bejelentett járványok számbeli növekedése nem feltétlenül utal a higiénés helyzet romlására, de mindenképpen az egészségügyi hatóság és az ellenőrzöttek közötti jobb kommunikációként értékelhető.

Nem következett be változás a bejelentett nosocomialis járványok megoszlásában: a korábbi évekhez hasonlóan a járványok mintegy kétharmada (40 járvány) nonspecifikus (azaz más közösségekben is előforduló), míg egyharmaduk (20 járvány) specifikus nosocomialis járvány volt. A járványok során 1084 ápolat és egészségügyi dolgozó betegedett meg, és négy haláleset történt. Az egy járványra jutó betegek száma 18,1 volt (**1. táblázat**).

A megbetegedések zöme (1007 - 92,9%) a nonspecifikus járványok során alakult ki. A betegek kb. egyharmada (304) egészségügyi dolgozó volt. A 40 nonspecifikus járvány csaknem 80%-a (31) enteritis volt. A 9 egyéb járványból 7 scabies, 2 keratoconjunctivitis epidemica járvány volt. Légúti járvány 2001-ben nem került bejelentésre. A 31 enterális járvány kivizsgálása során 14 esetben sikerült a kórokozót identifikálni (**2. táblázat**).

1. táblázat

A bejelentett nosocomialis járványok megoszlása a 2001. évben

Járványok		Nonspecifikus		Specifikus			Összesen	
		Enterális	Egyéb	Pneumónia	Seb-fertőzés	Szepszis		Egyéb
Járványok	száma	31	9	3	10	4	3	60
Megbetegedettek		890	117	14	34	17	12	1084
Meghaltak		-	-	2	1	-	1	4
Letalitás		%	-	-	14,3	2,9	-	8,3

ápolat+dolgozó

2. táblázat

**A nemspecifikus (enterális) nosocomialis járványok megoszlása
kórokozók szerint a 2001. évben**

Kórokozó	Kórházi osztály	Járványok	Betegek	Tünetmen- tes ürítők
		száma		
H.Calicivírus	szülészeti, terhespathológia, belgyógyászat, krónikus belgyógyászat, gyermek, reumatológia, rehabilitáció, szemészet, röntgen, laboratórium	4	161	-
Adenovírus	krónikus belgyógyászat, rehabilitáció	2	59	-
Rotavírus	gastroenterológia, nephrológia, belgyógyászat	2	19	-
S.Enteritidis	sebészet, szülészeti, koraszülött, gyermek, belgyógyászat, reumatológia, konyha, óvoda-bölcsőde	2	136	14
S.Typhimurium	infektológia, csecsemő	1	3	-
K.pneumoniae	neonatalis intenzív centrum	1	1	3
C.perfringens	tálalókonyha	1	123	-
C.difficile	neurológia	1	8	-
Ismeretlen	belgyógyászat, krónikus belgyógyászat, tüdőgyógyászat, haematológia, kardiológia, szülészeti-nőgyógyászat, reumatológia, rehabilitáció, gastroenterológia, pszichiátria	17	380	
Összesen		31	890	17

ápolat+dolgozó

Az ismert aetiologiájú járványok több mint felében (57,1%) vírus volt a kórokozó (**H.Calicivírus** [4]; **Adenovírus** [2]; **Rotavírus** [2]). A bakteriális eredetű enterális járványokat **S.Enteritidis**, továbbá egy-egy járványt **S.Typhimurium**, **K.pneumoniae**, **C.perfringens**, **C.difficile** okozta. 17 (54,8%) enterális járványban ugyan nem sikerült kórokozót kimutatni, de a tünetek és a fertőzések lefolyása alapján feltételezhető, hogy ezeket a járványokat is vírusok okozták. Elemelve a 2001-ben bejelentett nemspecifikus járványokat, arra a következtetésre juthatunk, hogy a kórházba bejutó vírusok által okozott enterális járványok kialakulásának és terjedésének megakadályozásához szükséges szigorú intézkedések (pl. teljeskörű felvételi zárlat, látogatási zárlat, tünetes dolgozók kitiltása, a betegek és kontakt egészségügyi dolgozók intézményen belüli mozgásának korlátozása) megtételére jelen körülmények között (alacsony nővérlétszám, teljesítménycsökkenés, bevételcsökkenés miatti aggodalom) nincs lehetőség. Tekintettel a kórház sajátos miliójére, az ápoltak fogékonyságára, egyébként sem lehetünk biztosak abban, hogy az időben meghozott, a terjedés megakadályozását célzó járványügyi intézkedések teljes mértékben

hatékonyak lehetnek. Az elsősorban pszichiátriai és krónikus belgyógyászati osztályokon fellépő scabies járványok számának növekedése kedvezőtlen higiénés körülményekre, ill. az első eset nem időben történő felismerésére utal. A scabies járványok felszámolásában elsődleges a betegek és kontaktjaik, valamint az őket ápoló személyzet egyidőben történő kezelése (a személyzet scabies fertőzése az egyik leggyakoribb nosocomialis fertőzés), valamint az ágynemű, a fehérnemű és az ágytartozékok szintén egyidőben történő fertőtlenítése/cseréje, amire nem minden esetben van lehetőség.

2001-ben 20 specifikus nosocomialis járvány bejelentése történt meg. A specifikus nosocomialis járványok közül 3 pneumónia járvány volt, melyekért két esetben **P.aeruginosa**, egy esetben **S.marcescens** volt a felelős. A pneumónia járványokat intenzív terápiás osztályokon regisztrálták. Összesen 14 megbetegedést jelentettek.

A 10 sebfertőzés járvány kórokozója 4 esetben **MRSA**, 3 esetben **S.pyogenes**, 1-1 esetben **E.faecium** illetve **S.aureus** volt, egy járványban több kórokozót is kimutattak (**S.aureus**, **S.pyogenes**, **S.agalactiae**, **P.mirabilis**, **E.cloaceae**).

A négy szepszis járvány közül három járvány gyermekellátási centrumot érintett (perinatalis intenzív centrum 2, gyermek onkológia 1, intenzív terápiás osztály 1). A kórokozók megoszlása igen változatos: 1-1 esetben **P.aeruginosa**, **MRSA**, **E.cloaceae**, továbbá egy járványban több kórokozó: **E.coli**, **E.cloaceae**, **A.lwoffii**, **K.oxytoca**, **P.agglomerans**, **S.epidermidis** (3. táblázat).

**A specifikus nosocomialis járványok megoszlása
kórokozók szerint a 2001. évben**

Kórokozó	Kórházi osztály	Járványok száma
Pneumónia		
<i>S. aeruginosa</i>	gyermek intenzív	1
<i>S. marcescens</i>	intenzív terápiás	1
<i>S. aeruginosa, Acinetobacter</i>	központi intenzív terápiás	1
Sebfertőzés		
IRSA	intenzív	1
	szeptikus	1
	sebészet	1
	pszichiátria	1
<i>Enterococcus faecium</i>	sebészet, intenzív	1
<i>S. pyogenes</i>	szülészet-nőgyógyászat, központi műtő,	3
<i>S. aureus, S. pyogenes</i>	pszichiátria	1
<i>S. galactiae, P. mirabilis, Enterobacter cloacae</i>		
<i>S. aureus</i>	sebészet	1
Legyen szó		
<i>S. aeruginosa,</i>	perinatalis intenzív centrum	2
<i>Enterobacter cloacae</i>		
IRSA	intenzív terápiás	1
<i>E. coli, Enterobacter cloacae,</i>	gyermek onkológia	1
<i>Acinetobacter, Iwoffii,</i>		
<i>Coxytoca, P. agglomerans,</i>		
<i>Staphylococcus epidermidis</i>		
Egyéb		
<i>S. pyogenes</i>	neuro-pszichiátria	1
<i>S. aureus</i>	gyermek	1
Hepatitis C	szülészet-nőgyógyászat	1
Járványok száma összesen		20

Halálozás csak a specifikus nosocomialis járványokban történt (**4. táblázat**). A pneumónia járványok során ketten haltak meg, amely 14,3%-os letalitást jelentett. A sebfertőzés járványokban egy megbetegedés volt halálos kimenetelű (letalitás 2,9%). Az egyéb járványok egy halálessettel, azaz 8,3%-os halálozási aránnyal jártak.

4. táblázat

A halálozással járó specifikus nosocomialis járványok kórokozói a 2001. évben

Kórokozó	Járvány típusa	Meghaltak száma
P.aeruginosa, Acinetobacter	pneumónia	2
MRSA (616)(617)/622/(626)630	sebfertőzés	1
S.pyogenes	Necrotisalo fasciitis pyoderma	1
Összesen		4

2001-ben 5 MRSA okozta nosocomialis járványt jelentettek a fekvőbeteg intézetek. A járványok klinikai megjelenési formája 4 esetben sebfertőzés, egy esetben szepszis volt. Az MRSA járványok kialakulásának helye 2-2 járvány esetén intenzív terápiás osztály ill. sebészeti osztály, egy járvány esetén pszichiátriai osztály volt (**5. táblázat**).

5. táblázat

Nosocomialis MRSA járványok a 2001. évben

Járványok száma	Érintett osztály, részleg	Fágtípus	Kórforma	Fertőzött	Kolonizált	Halálozások	
				ápoltak száma		szám	%
1	intenzív	6/(42E)47/54/75/81/94	szepszis	2			
1	intenzív	630	postoperatív sebfertőzés	2	1		
1	szeptikus	616/617/622/626/630	postoperatív sebfertőzés	4		1	25
1	sebészet	630	postoperatív sebfertőzés	2			
1	pszichiátria	629	sebfertőzés	2	6		
Összesen: 5				12	7	1	8,3

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2002. február 25 – március 3. közötti** időszakban bejelentett heveny fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az enterális fertőző betegségek közül az előző hetihez képest kizárólag a **salmonellosisok** száma emelkedett: 22%-kal több bejelentés került a nyilvántartásba. Ennek ellenére e betegség járványügyi helyzete kedvezően alakult.

A 9. héten három **dysentéria** szindrómát jelentettek, valamennyi eset amoebiasisnak bizonyult. Március 5-én egy közösségi shigellosis járványról érkezett jelentés: Az ÁNTSZ Nógrád Megyei Intézete február végén arról értesült, hogy **Ludányhalásziban**, egy ápolási/rehabilitációs otthonban (410 gondozott, 156 dolgozó) **lázal járó enteritisek** halmozódtak. Az intézményben szellemi fogyatékosokat, pszichiátriai és szenvedély-betegeket ápolnak. Az egyik dolgozó február 20-án kezdődött megbetegedésének kórházi fertőző osztályon történt kivizsgálása során a **S.sonnei** kóroki szerepe igazolódott.

A **campylobacteriosisok** száma alig változott az előző hetihez képest, a legtöbb bejelentés Borsod-Abaúj-Zemplén és Csongrád megyéből érkezett.

Az **enteritis infectiosa** megbetegedések száma mérsékelten csökkent a 8. hetihez viszonyítva, azonban a heti esetszám másfélszerese volt az előző év azonos hetében regisztráltak. Január eleje óta mintegy 30%-kal több fertőzéses eredetű hasmenést regisztráltak, mint 2001 első két hónapjában.

A héten négy közösségi gastroenteritis járványról érkezett jelentés.

Kisvárdán (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye), egy 216 fős általános iskolában február 21-23. között **20 gyermek és négy pedagógus** betegedett meg hányással, hasmenéssel, hőemelkedéssel járó klinikai tünetekkel. A betegek székletének bakteriológiai, rota-, valamint adenovírus vizsgálata negatív eredménnyel járt. A főzőkonyha által ellátott más közösségekben enterális megbetegedések halmozott előfordulását nem észlelték.

Szekszárdon (Tolna megye), a megyei kórház négy osztályán, a belgyógyászati ambulancián és a diétáskonyha dolgozói körében február 21. és március 2. között **31 ápoltnál és 14 dolgozónál** jelentkezett hányinger, hányás, hasi görcs ill. hasmenés. A diagnosztikus székletbakteriológiai vizsgálatok negatív eredménnyel jártak, a betegek székletében **calicivírus** jelenlétét igazolták.

Bátaszéken (Tolna megye), az 58 dolgozót foglalkoztató 104 fős idősek otthonában február 28. és március 2. között **27 ápolat és három dolgozó** esetében jelentkezett gastroenteritis. A vezető tünet a hányás és hasmenés

volt, lázat csak egy betegnél észleltek. Két beteg állapota igényelt kórházi ellátást. A diagnosztikus székletbakteriológiai vizsgálatok során kórokozót nem mutattak ki, a virológiai vizsgálatok megkezdődtek.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei **Sárospatakon**, a 180 személyes idősek és fogyatékosok otthonában (dolgozói létszám 61 fő) február 28 – március 1. között, robbanásszerű kezdettel hasmenéssel, a betegek egyharmadánál hányingerrel, hányással is járó gastroenteritis megbetegedések fordultak elő. Összesen **16 ápolat és négy dolgozó** betegedett meg. A kiszáradás veszélye miatt három beteg került kórházba. A betegek székletének és az ételmintáknak a bakteriológiai vizsgálata során kórokozót nem mutattak ki. A rotavírus vizsgálatok is negatív eredménnyel jártak. A további virológiai vizsgálatok folyamatban vannak.

A **virális hepatitis**ek járványügyi helyzete kedvezően alakult: mind a heti, mint az év eleje óta nyilvántartásba vett esetek száma lényegesen kevesebb volt az előző évben nyilvántartottnál.

A **légúti fertőző betegségek** előfordulása a szezonnak megfelelően alakult. Az előző hetihez képest negyedével több **scarlatina** bejelentés érkezett, de a betegség járványügyi helyzete kedvező volt. A **varicella** megbetegedések száma mérsékelten csökkent, a legtöbb megbetegedés a fővárosban és Pest megyében fordult elő. E betegség járványügyi helyzete az előző évihez hasonlóan alakult. A héten **morbillit** nem jelentettek, egy **rubeola** és négy **mumpsz** megbetegedés gyanúja került a nyilvántartásba.

Az idegrendszeri fertőző megbetegedések száma nem változott lényegesen az előző hetihez képest. A négy **gennyes meningitis** négy különböző területen fordult elő. A meningitis purulenta esetek év eleje óta regisztrált száma háromnegyede volt az előző évinek.

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

9/2002.sz.heti jelentés (weekly report)

(2002.02.25 – 2002.03.03.)

Betegség Disease	a 9. héten (week)			az 1 - 9. héten (week)		
	2002.02.25- 2002.03.03.	2001.02.26- 2001.03.04.	Medián 1996-2000	2002.	2001.	Medián 1996- 2000
Typhus abdominalis	-	-	-	1	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Salmonellosis	70	65	170	688	693	1696
Dysenteria	3	6	11	39	45	151
Dyspepsia coli	-	-	2	13	20	25
Egyéb E.coli enteritis	2	-	•	7	13	•
Campylobacteriosis	82	81	•	854	900	•
Yersiniosis	2	3	•	26	33	•
Enteritis infectiosa	865	590	•	6375	4925	•
Hepatitis infectiosa	9	23	35	131	159	357
AIDS	-	-	-	8	4	5
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	-	1	•	3	4	•
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	-	-	-	-	-
Scarlatina	83	109	160	642	979	1241
Morbilli	-	-	1	-	3	3
Rubeola	1	6	6	16	30	32
Parotitis epidemica	4	3	6	34	43	63
Varicella	1067	1091	•	8954	10169	•
Mononucleosis inf.	30	22	21	245	243	201
Legionellosis	1	3	•	3	26	•
Meningitis purulenta	4	11	•	52	71	•
Meningitis serosa	1	1	1	13	23	23
Encephalitis infectiosa	-	3	-	11	20	10
Creutzfeldt-J.-betegség	-	•	•	3	•	•
Lyme-kór	3	4	•	31	42	•
Listeriosis	-	-	•	-	2	•
Brucellosis	-	-	-	-	-	-
Leptospirosis	-	2	-	2	23	7
Tularemia	3	1	3	31	9	30
Tetanus	-	-	-	-	-	2
Vírusos haemorrh. láz	-	-	•	-	1	•
Malaria*	-	1	-	2	2	1
Toxoplasmosis	4	4	4	54	52	81

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

() 2001. június 1-től jelentendő (notifiable since 01.06.2001)

(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2002.03.05

EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM

Eng.sz.: 87104/1975

**Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)v**

9/2002.sz.heti jelentés (weekly report)

Terület Territory	Salmonel- losis	Dysentheria	Campylo- bacteriosis	Enteritis infectiosa	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Mononucl. infectiosa	Meningitis purulenta	Lyme-kór
Budapest	2	-	8	57	2	11	107	1	-	-
Baranya	8	3	3	18	-	3	39	1	-	-
Bács-Kiskun	7	-	4	47	-	2	69	6	-	-
Békés	2	-	1	45	-	1	44	-	-	-
Borsod-Abaúj-Zemplén	6	-	12	25	1	5	27	6	-	1
Csongrád	3	-	12	62	1	7	33	3	1	-
Fejér	2	-	2	34	-	3	54	-	-	-
Győr-Moson-Sopron	4	-	5	37	-	10	36	-	-	-
Hajdú-Bihar	3	-	4	13	1	3	72	4	-	-
Heves	2	-	2	31	-	2	11	-	-	-
Jász-Nagykun-Szolnok	4	-	1	79	-	2	46	-	-	-
Komárom-Esztergom	6	-	1	37	1	1	60	-	-	-
Nógrád	2	-	-	27	-	6	23	-	1	-
Pest	5	-	4	64	-	11	158	2	-	-
Somogy	1	-	3	17	-	-	57	2	-	1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3	-	7	10	-	-	60	1	-	-
Tolna	2	-	3	27	1	1	57	-	1	-
Vas	2	-	5	44	1	8	71	2	1	-
Veszprém	3	-	4	181	-	3	24	1	-	-
Zala	3	-	1	10	1	4	19	1	-	1
Összesen (total)	70	3	82	865	9	83	1067	30	4	3
Előző hét (previous week)	57	7	89	959	20	67	1284	32	2	2

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

A statisztika készítés ideje: 2002.03.05

A "Johan Béla" Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt a "Johan Béla" Országos Közegészségügyi Intézet és a Centers for Disease Control and Prevention (CDC) a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat által biztosított együttműködés révén fejlesztették ki.

Az **Épinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.antsz.hu/oe

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Épinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

"Johan Béla" Országos Epidemiológiai Központ
1966 Budapest, Pf. 64., Telefon: 476-1153, 476-1194
Telefax: 476-1223

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál arra hivatkozni kell.

Országos Tisztifőorvos
Dr. Lun Katalin

Épinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő:
Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta
Szerkesztők:

Dr. Csohán Ágnes
Dr. Krisztalovics Katalin
Dr. Böröcz Karolina

Technikai szerkesztők:
Lendvai Gyuláné
Kissné Sponga Zsuzsa
Nyomda vezetője:
Vizinger Ferenc

ISSN 1419-757X